



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ТЕЛЄГІНА ПРОТИ УКРАЇНИ»
CASE OF TELEGINA v. UKRAINE**

(Заява № 2035/03)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

19 листопада 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

19/02/2010

Текст рішення може зазнати редакційної правки.

У справі «Телегіна проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:
Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), Голова,
Рената Ягер (Renate Jaeger),
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Марк Віллігер (Mark Villiger),
Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),
Здравка Калайджиева (Zdravka Kalaydjieva), судді,
Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), суддя ad hoc,
а також Стефан Філліпс (Stephen Phillips), заступник Секретаря секції,
після наради за зачиненими дверима 20 жовтня 2009 року,
постановляє таке рішення, винесене того самого дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 2035/03) проти України, поданою до Суду на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянкою України Телегіною Таїсією Олексіївною (далі — заявниця) 11 листопада 2002 року.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Ю. Зайцевим.

3. 3 вересня 2008 року Голова п'ятої секції вирішив надіслати заяву Уряду. Також Суд відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції вирішив розглядати питання щодо суті та прийнятності заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

4. Заявниця народилася у 1952 році та проживає у місті Запоріжжі, Україна.

5. Заявниця, коли була начальником митного посту «Запоріжжя-Аеропорт», дала вказівку працівникам митної служби про те, що депутати місцевих рад повинні бути звільнені від проходження митного контролю при перетинанні кордону України.

6. У період з 9 березня 1998 року по 22 травня 1998 року щодо Ч., С., Б., М., Н. і К. було порушено кримінальні справи по обвинуваченню у контрабанді товарів до України. Кримінальні справи щодо Б., М. та Н. згодом було закрито.

7. 22 травня 1998 року щодо заявниці було порушено кримінальну справу. Її було обвинувачено у перевищенні владних повноважень.

8. 11 серпня 1998 року кримінальні справи щодо заявниці, пана Ч. та пані К. були об'єднані в одне провадження.

9. 5 червня 1998 року заявниця підписала підписку про невиїзд.

10. 17 червня 1998 року заявниці було пред'явлено обвинувачення в одержанні хабара.

11. 18 червня 1998 року заявницю було затримано, щодо неї було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою.

12. 7 вересня 1998 року досудове слідство було закінчено, і справу було направлено до суду.

13. 12 травня 1999 року Запорізький обласний суд¹ визнав заявницю винною у злочинній недбалості та призначив їй покарання у вигляді позбавлення волі на строк 10 місяців та 24 дні. Оскільки заявниця на той момент уже відбула призначений строк основного покарання під час попереднього ув'язнення, її було звільнено з-під варти того ж дня. У цьому ж рішенні суд зобов'язав заявницю дати підписку про невиїзд.

¹ з липня 2001 року — апеляційний суд Запорізької області

14. 16 вересня 1999 року Верховний Суд України скасував цей вирок суду та повернув справу на новий розгляд до Запорізького обласного суду через неповне з'ясування обставин справи.

15. 16 березня 2000 року Запорізький обласний суд визнав заявницю винною у злочинній недбалості та призначив їй покарання у вигляді позбавлення волі строком на 10 місяців та 24 дні. Оскільки заявниця на той момент уже відбула призначений строк основного покарання під час попереднього ув'язнення, її було звільнено з-під варти того ж дня. У цьому ж рішенні суд зобов'язав заявницю дати підписку про невиїзд.

16. 1 червня 2000 року Верховний Суд України скасував вирок Запорізького обласного суду від 16 березня 2000 року та повернув справу на новий розгляд до Ленінського районного суду м. Запоріжжя з підстав неповного з'ясування судом обставин справи.

17. 3 серпня 2000 року Ленінський районний суд м. Запоріжжя направив справу до прокуратури для проведення додаткового розслідування.

18. 25 грудня 2000 року додаткове розслідування було закінчено, і справу було направлено до суду.

19. 15 жовтня 2001 року Ленінський районний суд м. Запоріжжя визнав заявницю винною у злочинній недбалості та призначив їй покарання у вигляді позбавлення волі строком на 1 рік. Заявницю було звільнено від покарання у повному обсязі у зв'язку зі спливом строків давності. Цим же вироком суд звільнив заявницю від підписки про невиїзд.

20. 10 грудня 2001 року апеляційний суд Запорізької області залишив вказаний вирок без змін.

21. 8 жовтня 2002 року Верховний Суд України скасував постанову від 10 грудня 2001 року та повернув справу на розгляд до апеляційного суду через неналежний розгляд апеляцій, поданих заявницею, паном Ч. та пані К.

22. 18 грудня 2002 року апеляційний суд Запорізької області скасував вирок від 15 жовтня 2001 року та повернув справу на додаткове розслідування до прокуратури.

23. 24 вересня 2003 року Ленінський районний суд м. Запоріжжя заклав провадження у справі щодо заявниці у зв'язку із закінченням строків давності щодо притягнення до кримінальної відповідальності.

ЩОДО ПРАВА

1. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6

24. Заявниця скаржилася, що тривалість провадження у її справі не відповідає вимозі «розумного строку», передбаченій пунктом 1 статті 6 Конвенції, у якому зазначено наступне:

Пункт 1 статті 6

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом...»

25. Період, який має розглядатися, розпочався 22 травня 1998 року та закінчився 24 вересня 2003 року. Таким чином, цей період тривав 5 років і 4 місяці з урахуванням досудового слідства та судового розгляду справи судами трьох інстанцій.

А. Щодо прийнятності

26. Суд зазначає, що скарга не є явно необґрунтованою у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших причин. Таким чином, подана скарга є прийнятною.

В. Щодо суті

27. Уряд заперечував проти скарг заявниці, зазначаючи, що у справі не було суттєвих періодів бездіяльності, за які відповідальність несе держава. Уряд стверджував, що справа була складною, і що судові органи діяли з належною сумлінністю. Згідно з твердженнями Уряду дії заявниці та інших обвинувачених спричинили певні затримки. Зокрема, Уряд стверджував, що подання заявницею клопотань та апеляційних скарг сприяло тривалості провадження. Також Уряд зазначив, що інші обвинувачені теж сприяли тривалості провадження.

28. Заявниця не погодилася з цим твердженням.

29. Суд нагадує, що розумність тривалості провадження повинна оцінюватись в світлі обставин справи і з урахуванням таких критеріїв, як складність справи, поведінка заявниці та відповідних органів (див., серед багатьох інших, справу «Пелісьє та Сассі проти Франції» (Pelissier and Sassi v. France) [GC], заява № 25444/94, п. 67, ECHR 1999-II). Важливість предмета розгляду для заявниці також має бути врахована. У цьому відношенні Суд нагадує, що обвинувачений у кримінальному провадженні має право на розгляд його справи з особливою сумлінністю, а стаття 6 Конвенції у частині, яка стосується кримінального обвинувачення, призначена гарантувати особі, яку було обвинувачено у вчиненні злочину, те, що вона не буде перебувати у стані невизначеності у своєму майбутньому (див. справу «Нахманович проти Росії» (Nakhmanovich v. Russia), заява № 55669/00, п. 89, 2 березня 2006 року).

30. Суд вважає, що предмет розгляду справи був важливим для заявниці, оскільки вона страждала від відчуття невизначеності щодо свого майбутнього, враховуючи, що вона провела більш як 10 місяців під вартою, а пізніше була під підпискою про невиїзд.

31. Суд зазначає, що провадження стосувалось декількох подібних простих епізодів та вимагало допиту декількох свідків і дослідження певної кількості речових доказів. У справі, переданій до суду, було троє підсудних. Таким чином, провадження не можна вважати надто складним.

32. Щодо скарг та клопотань заявниці Суд нагадує, що їй не може бути поставлено за провини користування доступними засобами захисту своїх прав, передбаченими національним законодавством (див. справу «Сіліні проти України» (Siliny v. Ukraine), № 23926/02, п. 29, 13 липня 2006 року).

33. Суд зазначає, що складність справи та поведінка заявниці, взяті окремо, не можуть пояснити загальну тривалість провадження у справі, що розглядається. Суд вважає, що основною причиною затримки було неодноразове повернення справи на новий розгляд та додаткове розслідування. Суд нагадує, що повторювані повернення на новий розгляд у межах одного провадження свідчать про наявність серйозних недоліків у діяльності національної судової системи (див. справу «Версижевська проти Польщі» (Wierciszewska v. Poland), № 41431/98, п. 46, 25 листопада 2003 року).

34. Дослідивши всі надані матеріали, Суд вважає, що Уряд не надав жодного факту чи аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у даній справі. Беручи до уваги прецедентну практику Суду з цього приводу, Суд вирішує, що в цій справі тривалість провадження була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку».

Таким чином, у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

35. Заявниця скаржилася за статтею 5 Конвенції на те, що її тримання під вартою під час судового розгляду було незаконним. Надалі вона також стверджувала, не посилаючись на жодну статтю Конвенції чи протоколів до неї, що її було незаконно відсторонено від виконання службових обов'язків на Запорізькій митниці у березні 2002 року. Крім того, не посилаючись на жодну статтю Конвенції чи протоколів до неї, заявниця стверджувала, що вона зазнала фізичного та морального тиску під час тримання під вартою.

36. Дослідивши скарги заявниці та виходячи із сукупності наявних матеріалів, Суд не встановив в тій мірі, в якій він є повноважним вивчати заявлені скарги, жодних ознак порушення прав і свобод, викладених у Конвенції чи протоколах до неї. Відповідно Суд відхиляє їх як очевидно необґрунтовані відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

37. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

38. Заявниця вимагала виплатити їй заробітну плату за період з 1 липня 1998 року по 27 жовтня 2003 року та відшкодувати витрати на послуги стоматолога як відшкодування матеріальної шкоди. Вона також вимагала 100 000 євро як відшкодування моральної шкоди.

39. Уряд висловив заперечення щодо цих вимог.

40. Суд не вбачає жодного причинного зв'язку між констатованим порушенням та стверджуваною матеріальною шкодою. Таким чином, Суд відхиляє ці вимоги. Суд також вважає, що констатація порушення є достатньою справедливою сатисфакцією будь-якої моральної шкоди, якої мала зазнати заявниця.

B. Судові витрати

41. Заявниця не висунула жодної вимоги щодо судових витрат. Відповідно Суд нічого не присуджує.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо тривалості провадження прийнятною, інші скарги в заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що встановлення порушення є достатньою справедливою сатисфакцією будь-якої моральної шкоди, якої мала зазнати заявниця.

4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 19 листопада 2009 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стефан ФІЛЛІПС
Заступник Секретаря

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Голова